

ATS 12: 1 NATURSKILDRINGARNA I DEN NORRÖNA DIKTNINGEN. 29

svann ej solen, då dagen var kort¹. Solen hade ju för öfrigt en plats i Germanernas pantheon. Då en renare gudstro trängde sig fram, hette det, att man trodde på den Gud, som hade skapat solen, liksom äfven uti skaldespråket den vanligaste gudskeningen var den, som betecknade Herren såsom solkonungen². Uti helgonasagan heter det på ett ställe (HMS II s. 230): om den bör dyrkas, som gör det största gagn, då bör man förvisso tro på solen, som lyser hela världen och värmer jorden, så att gräs kan gro. På ett synnerligen skönt sätt framträder kärleken till solen uti Landnámabokens berättelse om lagsagomannen Torkel måne (s. 38). Denne, som säges hafva varit den i moraliskt hänseende ypperste af alla hedna män, lät enligt sägnen i sin dödsstund bära ut sig i solskenet och anbefalde sig i den Guds hand, som hade skapat solen³. Märkligt är hvad Snorre⁴ förtäljer om Olof den heliges uppträdande mot Dalagudbrand och dennes män. Den fromme konungen låter solen beteckna den högste Guden, då han vill framhålla dennes makt gent emot böndernas Thorsbeläte, på samma gång han visserligen begagnar sig af soluppgången för att afvända motståndarnes uppmärksamhet från attentatet mot bilden. Olof säger: »blicken nu mot öster, der far nu vår Gud fram med mycket ljus»; då gick solen upp och alla bönderna sågo åt den⁵. Af största betydelse äro dock Nordbornas föreställningar om det andra lifvet såsom ett lif uti idel ljus för den rättrådige. Det är ju möjligt, att

¹ *þvat þar gekk eigi sól af um skamndegi.*

² *Tiggi sólar, gramr sólar o. s. v.*

³ *Lét sik bera í sólargæsla í banasótt sinni, ok fál sik á hendi þeim guði, er sólina hafði skapat.*

⁴ *Óláfs Saga hins helga kap. 119.*

⁵ *Lítit þér nú til ok sét í austr, þar ferr nú guð várr með ljósi miklu. Þá rann upp sól ok litu bændr allir til sólarinnar.*